



El nombre dels noms i adjectius

Consideracions generals

En general, el plural es fa afegint una *-s* a la forma del singular: *nen/nens, blanc/blancs*. Recordeu que els mots que acaben en *a* àtona en el plural es transforma en una *e*: *taula/taules, alta/altas*. Aquest canvi, pot comportar altres variacions ortogràfiques: *arruga/arrugues, llengua/llengües, oca/oques...*

Els mots aguts que tenen un radical acabat en *n*, tenen la forma del singular sense aquesta consonant, que sí que apareix en el plural: *fre/frens, bo/bons, ple/plens*.

- No tenen un radical en *-n*:
 - Els noms de lletres i notes musicals (*les bes, els dos sostinguts*).
 - Els mots invariables usats com a noms (*els perquè, els però*).
 - Els adjectius *cru* i *nu* (*crus, nus*),
 - Alguns manlleus, com ara *bisturí/bisturís, cafè/cafès, canapè/canapès, clixé/clixés, comitè/comitès, consumé/consumés, sofà/sofàs, tabú/tabús*

Els plurals en *-os*

Els noms i adjectius acabats en *-s, -ç, -x, -ix* i *-tx* formen el plural en *-os*: *comerç/comerços, annex/annexos, peix/peixos, despatx/despatxos*.

- Tingueu en compte que les paraules que acaben en essa poden fer el plural amb dues esses o amb una, depenent de si el so és sord o sonor: *arròs/arrossos, avís/avisos*.
- Els adjectius acabats en *-s, -ç, -x, -ix* i *-tx* fan el masculí plural acabat en *-os* i el femení plural en *-es*: *fals/falsa/falsos/falses, feliç/feliça/feliços/felices*

Els mots acabats en *-ig* solen fer el plural en *-os* en la llengua parlada, i se sol reservar la forma de plural amb una *-s* per a la llengua escrita: *lleig/lletjos (lleigs), passeig/passejos (passeigs)*.

Els mots acabats en *(-sc, -st i -xt)* també fan el plural en *-os* o afegint una essa, cas que es reserva per a la llengua escrita: *disc/discos (discs), gust/gustos (gusts), text/textos (texts)*.

Invariables

Algunes paraules acabades en *-s, -ç* o *-x* són invariables respecte al nombre. Algunes són invariables només pel que fa a la pronúncia, però afegeixen una *-essa* en la llengua escrita (*l'índex/els índexs*). D'altres són invariables tant en la pronúncia com en l'escriptura (*el llapis/els llapis*).

Els que ortogràficament acaben en *-s* no varien en el singular; els que ortogràficament acaben en *-ç* o bé *-x* afegeixen una *-s* a la forma del singular: *el llapis/els llapis, el dilluns/els dilluns, la falç/les falçs, l'índex/els índexs*.

Són invariables, les paraules que acaben en *-s, -ç* o *-x* següents:

- Tots els mots plans o esdrúixols, independentment que siguin masculins o femenins (*atles, caos, focus, índex(s), còdex(s), apèndix(s)...*).
- Dins els mots aguts, tots els femenins i uns quants de masculins (*dijous, dimarts, ens, temps, tos, flaç(s), calç(s), larinx(s)...*).
- Compostos el segon component dels quals ja és un plural: *llepafils, paracaigudes, obrellaunes...*

La pregunta del mes

Feu el plural d'aquests sintagmes:

Un problema complex
Un mal atroç
Un interès alt
Una poma amargant
El globus aerostàtic
Consulta l'apèndix

Resposta

Un problema complex → Uns problemes complexos
Un mal atroç → Uns mals atroços
Un interès alt → Uns interessos alts
Una poma amargant → Unes pomes amargants
El globus aerostàtic → Els globus aerostàtics
Consulta l'apèndix → Consulteu els apèndixs

La dosi extra

Per a més informació, consulteu la nova gramàtica de l'IEC:
<http://www2.iec.cat/institucio/seccions/filologica/gramatica/default.asp>